

ZRÍNYI MIKLÓS NEMZETVÉDELMI EGYETEM
Doktori Tanácsa

Ruszin Romulusz alezredes

**A MAGYAR HONVÉDSÉG TÁBORI TŰZÉRSÉGÉNEK
ALKALMAZÁSI LEHETŐSÉGEI BÉKETÁMOGATÓ
MŰVELETEK SORÁN**

című doktori (PhD) értekezésének szerzői ismertetése

**ZRÍNYI MIKLÓS NEMZETVÉDELMI EGYETEM
KOSSUTH LAJOS HADTUDOMÁNYI KAR
Doktori Iskola**

Ruszin Romulusz alezredes

**A MAGYAR HONVÉDSÉG TÁBORI TŰZÉRSÉGÉNEK
ALKALMAZÁSI LEHETŐSÉGEI BÉKETÁMOGATÓ
MŰVELETEK SORÁN**

című doktori (PhD) értekezésének szerzői ismertetése

SZERZŐI ISMERTETŐ

BEVEZETÉS

„Igazi javítást nem mindig lehet a fennállónak csupán csak módosításával eszközölni, mert a fennálló néha olyas, mi tökéletes ellentétben áll azzal, mi eléretni céloztatik; s ehhez képest ily esetekben a réginek gyökerestül megsemmisítése és az újnak gyökeres felállítása szükséges.”

Széchenyi István

A Magyar Köztársaság a NATO teljes jogú tagjává válva, önként vállalta, hogy a szövetség keretein belül kész feladatok megoldására, együttműködve más tagországokkal. Figyelembe véve szövetségi vállalásainkat ezek a feladatok nem csupán politikai értelemben vett kötelezettségekről szólnak, hanem háborús és nem háborús katonai műveletekben való aktív részvételt is feltételeznek.

A 2002-ben lezajlott prágai csúcs egyik üzenete volt, hogy az európai tagországoknak is nagyobb kötelezettségeket kell vállalniuk a közös védelmi rendszer életben tartásában, valamint az aszimmetrikus kihívások megoldásainak feltérképezésében. Hazánk is elkötelezte magát ezen feladatok maradéktalan végrehajtására, valamint elszánta magát, hogy a jövőben hatékonyan támogatja a szövetség misszióit és természetesen az ország teljesítőképességének megfelelő mértékben, az azokban való részvételt is, amelynek nem mondott ellent a „Prágát” követő NATO csúcsértekezleteken sem.

A Magyar Honvédség jelenleg rendelkezik és reményeink szerint a jövőben sem mond le – manővererői hatékony tűztámogatásának legnagyobb erejét képező – a tüzér fegyvernem létéről. Napjaink nyilvánvaló és visszafordíthatatlan tendenciája, hogy a nemzetek tömeghadseregeiket átalakítják a modern háborúk megvívására és ugyanakkor a válságok kezelésére is alkalmas haderőkké. Ennek a tendenciának kíván eleget tenni a Magyar Köztársaság honvédelméért felelős vezetés is, melynek eredménye a haderő-átalakítás megvalósításában manifesztálódik. Óriási dilemmát jelent napjainkban a haderők átszervezése során a képességek, és az azokat magukban hordozó fegyvernemek és szakcsapatok életbenntartása, fejlesztése, vagy felszámolása. Nem szabad ugyanakkor arról sem elfeledkezni, hogy addig, amíg a felszámolás gyorsan végrehajtható, a képességek újbóli kialakítása évtizedeket is igénybe vehet. Ezt támasztja alá az Egyesült Államok esetében megfigyelhető képesség kialakítás időintervalluma, amely egyébként nem egy új képesség bevezetését, hanem az átalakítandó manőver erő struktúrájához igazodó dandár szintű tűztámogatás megszervezését irányozza elő 11 év távlatában 2007-

től 2018-ig.¹ Ha figyelembe vesszük az USA és hazánk gazdasági, szervezési, humán erőforrás lehetőségeit a képesség kialakítása vetületében, valamint azt a tényt, hogy jelen esetben egy meglévő képesség transzformálásáról, illetve egy új képesség kialakításáról van szó, nem tartom túlzónak az évtizedes időintervallum megjelölését.

Figyelembe véve szövetségi vállalásainkat, az új kihívásokra reagálni képes haderő alapvető jellemzőit, a jelenlegi műveletek karakterisztikáját és azoknak a küldetésekre ható jellemzőit, a hadviselés technikai eredményei által megjelent képességekben rejlő tartalékokat, valamint a jelenleg rendelkezésre álló erőforrásokat, fel kell tennünk a kérdést: Van-e helye a tüzérségnek a Magyar Honvédség béketámogató műveletei jelenében és jövőjében?

Ezt a kérdéskört elemeztem értekezésemben, figyelembe véve a Magyar Honvédség alkalmazásának lehetőségeit, amelyet az utolsó védelmi felülvizsgálat eredményei alapján, valamely béketámogató műveletben történő részvétel szemszögéből vizsgáltam. Meggyőződésem, hogy a tüzér szakemberek képesek az általuk vezetett alakulatok, valamint a tüztámogatás koordinálása által hatékony tüztámogatást biztosítani a manővererők számára, nemcsak háborúban, hanem béketámogató műveletekben ugyanúgy, mint válsághelyzetben. A fegyvernem jelenléte a béketámogató műveletekben nem a megtűrt, hanem az elvárt és igényelt kategóriába sorolható az összefegyvernemi parancsnokok szemszögéből. A magyar tüzérség jelenlétét indokolja a szövetségi kollektív feladat végrehajtás alapjait meghatározó nemzeti mértékadó dokumentumok szakmai tartalma is. Ugyanakkor a meglévő egyéb képességek kiaknázásával képesek nem csupán az alapvető szakfeladatok ellátására, hanem a rendszerjellemzőkből adódóan meglévő multifunkcionalitást kihasználva hatékonyan részt venni a kialakult aktuális helyzet megoldásában, az alaprendeltetéstől eltérő más katonai szakfeladatok végrehajtásával is.

A tudományos munka elkészítésének célja

Összegezni és elemezni a nemzetközi katonai műveletek tüzérségi tüztámogatásának sajátosságait, törvényszerűségeit a NATO doktrínák elméleti tézisein, valamint azokon a missziókon keresztül, amelyekben NATO erők jelen vannak, fókuszálva a béketámogató műveletek tüzérségi tüztámogatásának megvalósítására.

Elemezni és értékelni a Magyar Honvédség szárazföldi csapatainak jelenlegi lehetőségeit a tüzérségi tüztámogatás területén, figyelembe véve a jelenleg rendelkezésre álló technikai és személyi feltételeket, valamint a nemzetközi vállalásainkból adódó nemzetközi normák által meghatározott feladat- és követelményrendszert.

Mindezek függvényében bizonyítani, hogy a Magyar Honvédség tüztámogató, tüzérségi támogató rendszer fejlesztése, a szervezetek átalakítása, a szakmai vezetési

¹ Nathan Hodge (JDW Staff Reporter) – US Army explorers options for improved howitzer – Janes's Defense Weekly – 2007/19 – 10. oldal

szintek egyes elemeinek visszaállítása, a kiképzési irány fókuszának pontosítása, illetve módosítása mind hazai, mind nemzetközi szinten jelentősen növelné a tűztámogatás hatékonyságát, ugyanakkor szervesen hozzájárulhatna a Magyar Honvédség nemzeti és nemzetközi vállalásainak teljesítéséhez.

A kutatás indoklása

Az elmúlt időszakban a biztonsági környezet lehetséges változásait és azok NATO-ra és a tagállamokra gyakorolt hatásait több nemzetközi és hazai tudományos fórumon vizsgálták. Valós, reális válaszokat azonban a kihívásokra egyik sem adott. A probléma komplexitásába burkolózva inkább csak jóslásokba bocsátkoztak a szakemberek és a biztonsági környezet legfontosabb meghatározói közé a globalizációt és annak következményeit sorolták.

Ebben a helyzetben érdekes lehet megvizsgálni a katonai erő alkalmazásával kapcsolatban megfogalmazott gondolatokat. Ma már egyre többször olvasható egy korszerű haderő képességeinek meghatározásakor, hogy a jövőben egy létszámában kisebb, de korszerű fegyverzettel felszerelt haderőre van szükség, amely az ország védelmi feladatai ellátására felkészülve, arra alapozva képes „a műveletek teljes spektrumában” tevékenykedni. „A társadalmi-politikai akarat kinyilvánította a kis létszámú, korszerű, jól mobilizálható, önkéntes-hivatásos alapokon szerveződő professzionális haderő megteremtését.”²

Siklósi Péter, a Magyar Hadtudományi Társaság tudományos konferenciáján így fogalmazott: „...a NATO-ban általánosan elfogadott nézet, hogy egyre kisebb a valószínűsége egy klasszikus 5. cikk szerinti műveletnek. Ez azonban nem zárja ki, hogy a Szövetség ne legyen felkészülve egy ilyen típusú művelet megvívására, és ne legyenek meg a szükséges képességei, ha a jövő úgy hozza. Vagyis a haderőnek képesnek, felkészültnek kell lennie a műveletek teljes spektrumában tevékenykedni, a magas intenzitású műveletektől kezdve a válságkezelő és katasztrófák következményeinek felszámolását célzó műveletekig bezárólag.”³

Ebből kiindulva az euró-atlanti térség fegyveres erői kénytelenek folyamatosan pontosítani feladatrendszerüket, hiszen a felgyorsult világ kihívásainak megoldási lehetőségeit kezelni képes haderő állandóan rendelkezésre állt és áll, de a prioritások rövid intervallumú változásokat eszközölnek. Megszűnt a pontos ellenségkép, így nem ismert a „standard” szemben álló fél ereje, összetétele, doktrínája, alkalmazási elvei, így ez a helyzet egy flexibilisen működni képes haderő készenlétben tartását teszi szükségessé. Az elmúlt majdnem két évtizedben nem sikerült megszilárdítani egységes, elfogadható koncepciókat.

² Havril András vezérezredes – A megújuló katonai vezetés – Honvédségi szemle – 2006/10. – 3-10. oldal

³ Elhangzott a Magyar Hadtudományi Társaság, a Honvédelmi Minisztériummal és a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemmel együttműködésben szervezett 2006. szeptember 27-ei, *A NATO feladatrendszerében az elkövetkező tíz évben várható változások* című szakmai tudományos konferenciáján.

Mivel az alapkoncepció sem egyszerű, a harci támogató és harci kiszolgáló támogató feladatokat megvalósító fegyvernemek, szakcsapatok, alegységek feladatrendszerén, valamint az elérendő kiképzési célok megvalósításán dolgozó szakemberek és törzsek munkája is rendkívül összetetté vált. Tovább nehezíti a hatékony munkát, hogy a térség fegyveres erői valós tapasztalatot a két iraki háború, valamint a délszláv, illetve az afganisztáni válság megoldásában részt vevő erők alkalmazási eredményeiből meríthetnek csupán hatékonyan.

Ha a szövetség, illetve az euró-atlanti régió tüzér alegységeinek tapasztalatai után kutatunk, szintén csak ezekben a műveletekben részt vevő országok erői részéről kaphatunk értékelhető eredményeket. A feldolgozást persze nehezíti az a tény, hogy a nemzetek erőinek egy jelentős része ma is ezeken a műveleti területeken hajt végre feladatot, így a tapasztalatok egy jelentős része nem nyilvános, illetve nem kap, nem kaphat publicitást a műveleti biztonság (Operational Security – OPSEC) miatt. A hazánkhoz hasonló kis nemzetek vonatkozásában ez hatványozottan igaz, tehát nyílt hírforrásból főként az Amerikai Egyesült Államok (USA) tapasztalatai hozzáférhetők csupán. A hozzánk hasonló népességű nemzetek tapasztalatai főleg szakmai konzultációk során kerültek a birtokomba. Ez a tény nem befolyásolja a szakmai elvek gyakorlati megvalósításának jellegét a közelmúlt béketámogató műveletei során, de természetesen részei objektív akadályt jelenthetnek a rendelkezésre álló lehetőségek aspektusából. A közzétett összegeзések egyértelműen a műveleti feladatok változása, szélesedése felé mutatnak. Ezért ha a jövőbeni lehetséges műveletekre fel akarunk készülni, a tüzérségi támogatást megvalósító alegységek kiképzési céljait a megváltozott feladatrendszer, illetve a várható küldetések teljesítésére történő felkészítés kell, hogy alapvetően meghatározza.

A tüzérség feladatrendszerének megvalósításával kapcsolatban hazánkban széles bázison nyert táptalajt az a sztereotípiа, miszerint feladatukat csak valamely pusztítás megvalósításával teljesítik, illetve, hogy alkalmazásuk az 5. cikk szerinti, valamint háborús műveletekben teljесedik ki. Az összфegyvernemi szakemberek egy jelentős része a robusztus és pusztító gránátokat (értsd: tömegtüzeket) lövő, a célterületen mindent megsemmisítő és leromboló tüzérosztályokat, tüzér dandárokat nem tartja alkalmasnak a békeműveletekben való hatékony részvételre. Sokan másképpen fogalmazva azt gondolják, hogy a tüzérség nem más, mint lövegek és lőszerк alkalmazása az ellenség pusztítása, ha lehet megsemmisítése céljából. Azonban ez téves és a fegyvernem jövőjét illetően káros értelmezése a tüzérség rendeltetésének! Természetesen tapasztalható pozitív változás a fent említett vélemények gyakoriságát illetően, hiszen főleg a gyakorlati műveleti tapasztalatot szerzett kollégák látták, látják a tüzérség jelenlétének előnyeit a dolgos mindennapokban olyan környezetben is, ahol a különböző küldetések biztonsága nem szavatolható 100%-ig.

A műveletekben résztvevő erők mindig valamilyen harcászati, vagy hadműveleti feladatot oldanak meg, illetve küldetésüket úgy határozzák meg, hogy valamilyen harcászati, hadműveleti feladat teljesítésével elérjék a kívánt célt.

A tüzérség alapvető feladata a küldetések tüzérségi támogatása, amely háborús műveletek során valamely standard (szabvány) tüzér harcászati feladat⁴ megvalósításával történik. A standard harcászati feladatok megvalósítása során a tüzérség alrendszerének⁵ összehangolt, koordinált munkája eredményeként kerül megvalósításra a manőver erők tűztámogatása, amely nem jelenti csupán és kizárólag valamely metódus alapján a pusztítás megvalósítását. Az alrendszerek önmagukban is képesek kivenni részüket a támogatás részfeladatainak megvalósításából, illetve az összehangolt munka eredménye sem minden esetben a tüzérségi eszközökkel kiváltott tűz után történő intenzív pusztítás, vagy rombolás.

A legutolsó nagy intenzitású műveletekben – „Iraki Szabadság Hadművelet” (Operation Iraqi Freedom-OIF) – résztvevő tüzér kötelékek feladatrendszere is rácsafol a fent említett sztereotípiák negatív és a teljesség igényét nélkülöző hatásra, hiszen a hadműveletek befejezését követően a tüzérség szerepet kapott a „Stabilitást Támogató Műveletek” (Stability and Support Operations-SASO) végrehajtásában is, melynek során alapvető feladatainak végrehajtása mellett megjelent az alapkarakterisztikához nem tartozó harcászati feladatok teljesítésének igénye.

Mindezek értelmében fontosnak tartom kutatási eredményeim felhasználásának lehetőségét biztosítani a döntés előkészítő, és döntéshozó szervezetek, valamint felelős szakemberek, illetve parancsnokok részére, a minél hatékonyabb jövőbeni feladatvégrehajtás érdekében.

A kutatás módszertani kérdései

A kutatási téma jellege, a haderő- és fegyvernemi korszerűsítés szükségessége, a megfogalmazott kutatási célok elérése, a problémával a lényegyet pontosan tükröző kutatási módszerek alkalmazását követelte meg, melynek során az általános kutatási

⁴ Standard harcászati feladatok:

- Általános támogatás;
- Általános támogatás megerősítés;
- Megerősítés;
- Közvetlen támogatás.

A Arty P-5 (STANAG 2484) NATO Field Artillery Tactical Doctrine – NATO Standardization Agency – 2001 – 0210.

⁵ A NATO tábori tüzérségi doktrínája öt alrendszert különböztet meg a tábori tüzérség rendszerében:

- A felderítő eszközök alrendszere, részletesen a felderítő, megfigyelő, célazonosító és vizuális felderítő rendszer;
- a parancsnoki kommunikációs és információs alrendszer;
- a tüzérszervezetek (lövegek, aknavetők, indítóállványok) alrendszere;
- a löszerek alrendszere;
- az ellátási (logisztikai) alrendszer

A Arty P-5 (STANAG 2484) NATO Field Artillery Tactical Doctrine – NATO Standardization Agency – 2001 – 0204.

módszerek közül az analízist, a szintézist, az indukciót és dedukciót, a hadtudomány különleges módszerei közül pedig a történeti összehasonlító módszert alkalmaztam.

A kutatási célok elérése érdekében, a téma minél pontosabb és teljesebb kifejtéséhez, valamint használható eredmény prezentálásához elengedhetetlenül szükséges volt a nemzeti és nemzetközi szakirodalom analizálása. Természetesen a kapcsolódó témakörök által determinált ismeretanyaggal egyetemben, törekedve a vizsgált terület legapróbb részleteit is feltáró adatgyűjtésre, majd az adatok feldolgozására, elemzésére, szintetizálására.

Munkám során folyamatosan figyelemmel kísértem a Magyar Honvédség szervezeti rendszerének változásait, különös tekintettel a felajánlott erők összetételére, alkalmazási készenléti idejére.

Az elméleti kutatási módszereket kiegészítettem gyakorlati tapasztalatokkal, amelyeket az eddig végrehajtott hazai és nemzetközi gyakorlatokról készült összegezéseiből merítettem. Ezen gyakorlati tapasztalatokat kiegészítettem személyes élményeimmel, amelyeket a hazánkban és a külföldön végrehajtott gyakorlatokon való aktív részvétellel, valamint hadművelleti területen történt parancsnoki beosztás ellátásával gyűjtöttem, melyek eredményeit az indukció és dedukció dialektikus egységével használtam fel kutatási eredményeim eléréséhez.

Munkám során folyamatosan konzultáltam tüzér szakemberekkel – melyhez a lehető legjobb feltételeket biztosította az MHTT Tüzér Szakosztálya – valamint összefegyvernemi és a tűztámogatás feladatkörébe tartozó fegyvernemek és szakcsapatok szakembereivel. A szakmai konzultációk sorozata segített a naprakész ismeretek, információk, elméletek összehasonlító elemzésének elvégzésében.

A kutatási témával kapcsolatos elképzeléseimet, kutatási részeredményeim publikációk, tanulmányok formájában, hazai és nemzetközi tudományos-szakmai konferenciák keretében, széles szakmai közeg előtt ismerttettem meg.

A doktori értekezésben a terjedelmi követelményekre való tekintettel nem kívánok foglalkozni a béketámogató műveletek során jelentkező standard harcászati feladatok elemzésével, valamint a konvencionális, hagyományos háború körülményei között megvívásra kerülő ütközetek tüzérségi támogatás feladatrendszerével, azokra csak már, mint feldolgozott eredményekre kívánok hivatkozni.

A doktori értekezéssel kapcsolatos alapkutatásokat 2009. január, a kiegészítő kutatásaimat május hónapban fejeztem be.

1. A MAGYAR HONVÉDSÉG BÉKETÁMOGATÓ MŰVELETEKBEN TÖRTÉNŐ ALKALMAZÁSÁNAK KÖRNYEZETE

Megállapítottam, hogy az ország és a katonai felső vezetése tudomásul vette a szövetség, és a biztonságpolitikai helyzet által támasztott követelményeket, amelyek a kollektív védelem és érdekérvényesítés alapelvén haladva megkívánja a Magyar Köztársaság részvételét az észak-atlanti térség biztonságának szavatolásában, akár a régió határán túl is. Azonban nem csak tudomásul vette, hanem megalkotta azokat az irányadó dokumentumokat, amelyek alapján a katonai szakmai vezetés feladata a feltételek megteremtése nemzetközi kötelezettség-vállalásunk teljesítéséhez. A szükséges idő is rendelkezésre áll, figyelembe véve az ország gazdasági teherbíró képességét. A részletek kidolgozása megkezdődött, most már csak a szükséges pontosítások elvégzésére, valamint az érdemi munka megkezdésére van szükség.

Az alapvető irányadó dokumentumok elemzése után következtettem és kétséget kizárólag megállapítottam, hogy a tüzérségre, mint rendszerre és annak képességeire szükség van a Magyar Honvédség elé kitűzött célok megvalósítása érdekében. A tüzérség és tűztámogatás nem tartozik azok közé a képességek közé, amelyek nem kapcsolódnak közvetlenül nemzeti és nemzetközi feladataink teljesítésének megvalósításához. Az a tény, hogy konkrétan a képesség neve írott formában nem jelenik meg a dokumentumokban, kutatási eredményeim alapján nem jelenti azt, hogy nem szerves és elengedhetetlen része annak a szervezetnek, köteléknek, amely hivatott a kitűzött cél elérésére. Ugyanakkor a Nemzeti Katonai Stratégia a következő módon ad konkrét iránymutatást: „A Magyar Honvédség hatékony működésének nélkülözhetetlen feltétele a stabil, ugyanakkor rugalmasan alkalmazkodó szervezet, megfelelő haderőnemi és fegyvernemi arányok, operatív vezetés, egységek, alegységek önálló tevékenységének képessége, szervezeti elemek integrálhatósága.”⁶ A megfelelő fegyvernemi arányok, valamint az alegységek önálló tevékenységének képessége mind-mind jogalap arra, hogy a fegyvernemnek feladatai vannak a jelen és jövő magyar haderejében. A stratégia még konkrétan fogalmaz a fejlesztéseket illetően:

„A hadfelszerelés fejlesztésének legfontosabb feladatai:

- a szárazföldi erő mobilitásának, védettségének és a tűzzel való pusztítás képességének növelése;
- ...;
- a technikai felderítő eszközök rendszerbe állítása.”⁷

⁶ 1009/2009. (I. 30.) Korm. határozat a Magyar Köztársaság Nemzeti Katonai Stratégiájáról – IV. fejezet, 25. pont – http://www.hm.gov.hu/miniszterium/nemzeti_katonai_strategia_-_kormanyhatározat - 2009. 02. 10.

⁷ 1009/2009. (I. 30.) Korm. határozat a Magyar Köztársaság Nemzeti Katonai Stratégiájáról – IV. fejezet, 27. pont – http://www.hm.gov.hu/miniszterium/nemzeti_katonai_strategia_-_kormanyhatározat - 2009. 02. 10.

A feladatszabás megtörtént, kezdődnie kell a kidolgozó munkának. Ebben a kidolgozó munkában, pontosabban a feladatok részletes kidolgozásában már nem vetődhet fel kérdésként a tüzér alegységek jelenlétének legitimitása, csupán a hogyan kérdésre kell megtalálni a megfelelő válaszokat. A hogyan kérdésre az erők felépítésében, a rendszeresített technikai eszközök fajtájában és mennyiségében, a kiképzések célkitűzéseiben kell megtalálni az idő, az erőforrás szükséglet és a képesség dialektikus egyensúlyát. Értekezésemben ezekre a kérdésekre adok egy alternatív lehetőséget.

Megállapítottam, hogy a tüzér fegyvernem nem szűnhet meg, nem tartozhat abba a kategóriába, amely a fel nem ajánlott képességeket gyűjti össze, mert nem csupán az alegységek kiképzés és felkészítés során elért ismereteire, készségeire van szükség, hanem az együttműködés, az összhaderőnemi- és összefegyvernemi szemlélet, valamint a hadtudomány gyakorlati fejlődésével a jelen hatás alapú műveleteinek integrálásához is a tüzér szakemberek meglévő tudásalapja szolgáltatja, szolgáltathatja a kiinduló képességet.

Az alkalmazási körülmények elemzése után arra a következtetésre jutottam, hogy az aknavető, páncéltörő alegységek alkalmazásra történő felkészítése továbbra is a tüzér szakemberek fennhatósága alatt kell, hogy maradjon, mert ez biztosítja egyrésről az eszközök leghatékonyabb felhasználását, ugyanakkor könnyebben illeszthető az eszközök által megjelenített képesség a tüzérségi és tűztámogatás rendszerébe.

Az analízis és szintézis után, felhasználva az indukciót és dedukciót megállapítottam, hogy a felajánlott erők szintjén minimális az igény zászlóalj és dandár szinten a tűz-tüzérségi támogató eszközök és az azok vezetését-irányítását végrehajtani képes szervezetek megtartása.

A felajánlások és az ambíció szintek karakterisztikájából egyértelműen kikövetkeztettem, hogy mindenképpen számolni kell a csapatok harci és nem harci feladatok végrehajtási képességének elérésével. Figyelembe véve a rendelkezésre álló manőver zászlóaljaink és keret dandárunk számát, feltöltöttségét, valamint a várható missziós tevékenységet, kétoldalú megállapodásból adódó kötelezettségeinket, illetve az országvédelmi feladatok jelenlegi erő- eszköz igényét, mindenképpen arra kell törekednünk, hogy az alegységek képesek legyenek mindkét feladatrendszer ellátni. Tehát a tüzér alegységek, valamint a zászlóalj és dandár tűztámogatásáért felelős csoportok, részlegek felkészítését, a technikai fejlesztéseket, valamint a struktúrát úgy kell felállítani, hogy az képes legyen ellátni harci és nem harci feladatokat egyaránt.

Mindezek tükrében következik, hogy a fent vázolt képességek eléréséhez, a feladatok megtervezéséhez, megszervezéséhez, a szükséges koordinációs munka és együttműködés eredményes elvégzéséhez nélkülözhetetlen a közép és felsővezetői szinteken felelős beosztású és ehhez társuló megfelelő rendfokozattal, szakmai ismeretekkel, tapasztalatokkal felvértezett munkacsoport megléte.

A feladat rendkívül összetett, amihez szükséges kihasználni a katonai felsőoktatás (ZMNE) tapasztalatait, eredményeit, illetve a hivatásos és szerződéses állomány képzéséért felelős iskolák szakmai együttműködését is. A közép és felső vezetői szintek feladata a képességek elérésével kapcsolatos munkán kívül, hogy képes legyen a

tűztámogatás feladatrendszerét illeszteni az adott szintű szervezet küldetésébe. Az oktatási intézményekkel együttműködve fel kell dolgozni és szintetizálás után illeszteni kell a műveleti tapasztalatokat a haderőszerzés, a kiképzés és felkészítés rendszerébe. Az alap-, valamint át- és továbbképzések rendszerének korszerűsítése érdekében meg kell fogalmazni a felhasználói igényeket, ugyanakkor a humán erőforrás hatékony kihasználása érdekében a tűzér, tűztámogató állomány szakmai előmenetelének tervezését figyelemmel kell kísérni, annak érdekében, hogy a képességek elérésének idejére, majd az ezt követő időszakban is folyamatosan rendelkezésre álljon a bevethető állomány.

2. A TÁBORI TÜZÉRSÉG ALKALMAZÁSÁNAK SAJÁTOSÁGAI BÉKETÁMOGATÓ MŰVELETEKBEN

A szabályzatokban lefektetett alapelvek és gyakorlati tapasztalatok nem mondanak ellent egymásnak, sőt erősítik egymást. Mindez azt jelenti, hogy alapvetően az érvényben lévő irányadó dokumentumok alapján lényegi változtatások nem szükségeltetnek a szabályozó okmányok által meghatározott elv- és eljárásrendszerben, csupán az apró pontosításokat szükséges végrehajtani, vagy az alapokmányokban, szabályzatokban, doktrínákban, kézikönyvekben lefektetett elveket a hadszíntéren, alkotó módon kell alkalmazni.

Megállapításaim szerint – figyelembe véve azokat a gazdasági kereteket, amely a mai magyar haderő számára elérhetőek és reálisak – elsődleges feladat kell, hogy legyen az átalakuló magyar haderőben a meglévő képességek megtartása és alkalmazhatóságának fenntartása, fejlesztési lehetőségeinek megteremtése, ezzel biztosítva az alkotmány és a szövetségi kötelezettségvállalásból ránk háruló feladatokat. Célszerű a kor hadviselésének jellemzőiből levont következtetések hatására a fegyvernemi és harci támogató kötelékek multifunkcionalitását kihasználni. A még meglévő képességekre építeni és ennek megfelelően kialakítani a közép- és hosszú távú terveket. Mindezek alapján meghatározni a kiképzési és felkészítési követelményeket, és ezáltal megvalósítani, illetve szakmailag alátámasztani azt a kijelentést, mely szerint a "Magyar Honvédség professzionális haderő".

Ha viszont a jövő felé nézünk, akkor mindenképpen szükséges felhasználni a gyakorlati tapasztalatok, valamint az elméleti ismeretek és szabályok által körülhatárolt tevékenységek teljes spektrumát, kiváltképp mert a haderő-átalakítások következtében a Magyar Honvédségen belül szinte előlről tudjuk kezdeni az építkezést. Ehhez azonban szükséges a gyakorlati tapasztalatok elemzése, melyet a következő fejezetben ismertetek.

3. NEMZETKÖZI TŰZTÁMOGATÁSI TAPASZTALATOK

A tapasztalatok és az elfogadott elvrendszer alapján egyértelműen megállapítottam, hogy a gyorsan változó, a harci és nem harci műveletek közötti gyors átfedést, váltást igénylő harcászati kérdésekre a teljes képességű tüzér alegységek rugalmasan tudtak reagálni. Képesek voltak nem csupán a tűztámogatási feladatokat illeszteni a megváltozott műveleti körülményekhez, hanem az alapkarakterisztikához nem tartozó harctevékenységi formákat is végre tudták hajtani, kihasználva a személyi állomány – parancsnokság, törzs, végrehajtók – és a rendszeresített technikai eszközök harcászati technikai adatai által kínált lehetőségeket. Mindez azt is jelenti, hogy a műveleti területen a manőver erő parancsnoka – kiváltképp zászlóalj és dandár szinten – nem mond le, sőt igényli a tüzér alegysége jelenlétét, hiszen kitűnően ki tudja használni multifunkcionalitását úgy, hogy nem kell lemondania az alapvető biztonsági követelményekről, amelyet a tűztámogatás biztosít számára, ugyanakkor flexibilis tartalékként felhasználható erő a lövész képességek kiteljesítése érdekében.

A tüzér alegységek rendszerjellemzői közül a legnagyobb igény a technikai felderítő alegységek, célfelderítő és azonosító berendezések használata iránt mutatkozik bármely műveleti körülmény között, de jelentősége tovább erősödik a béketámogató, stabilitást teremtő műveletek esetén, hiszen ebben az esetben felértékelődik a saját és baráti csapatok védelme. Mindez azt jelenti, hogy dandár szinten mindenképpen igény van valamely röppálya analízis alapján működő célfelderítő rendszerre, de az önálló táborok védelmét is csak nehezen tudja elképzelni a csapata önvédelmére, megóvására kicsit is figyelő parancsnok. Természetesen mindez csak akkor működőképes, ha az említett eszközök rendszerben működnek, és a rendszerek üzemeltetését az egyébként alapfunkciót is ellátó parancsnokságok és törzsek végzik. Ezek az eszközök mindenhol a tüzér alegység parancsnok – aki egyben a támogatásra rendelt manőver erő tűzkoordinátora is – kezében összpontosulnak.

Mindezen okokból a tüzér alegységek parancsnokságának és törzsének tovább kellett képeznie magát, hogy a szakfeladatok ellátásán kívül végre tudják hajtani a járulékos feladatokat, ugyanakkor a kor színvonalának megfelelő fejlődési tendenciák által rájuk szabott követelményeknek is meg kell tudniuk felelni, amely legjellemzőbb, legszembetűnőbb vonása, a hatás alapú műveletek kiteljesedésében mutatkozik meg. A törzsek feladatrendszerét és beosztott állomány képzését tehát ebbe az irányba kell elmozdítani, valamint struktúráját úgy szükséges kialakítani, hogy ez a munkavégzés is biztosított legyen.

A béketámogató műveletek elemzését követően rámutattam arra a tényre is, hogy a tüzérség legjellemzőbb és legáltalánosabb sztereotípiát igazoló eszköze a löveg is jelen

kell hogy legyen a műveleti területeken. A készenléti lövegparók, szakaszok, ütegek – a veszély és működési környezettől függő csoportosításban – jelentették azt az elrettentő, erődemonstráló, egyes esetekben reagáló erőt, amely egyrészt biztosította a manővererők feladatai folyamatos és időbeni tüztámogatását, másrészt visszatartották a szemben álló felet a meggondolatlan akcióktól. Figyelembe véve az erők (tüztámogató) megóvását, a rugalmasságot, az igénybevételek folyamatosságából következő váltási rendszereket, valamint a műveleti körülmények veszélyeztetettségi fokát a tűzvezetés szintje nagyon gyakran lekerült üteg szintről tűzszakasz szintre. Ez azért is volt több esetben jó megoldás, mert mindeközben a kiegészítő – lövész – feladatok megoldását is jobban támogatta a szakasz és attól alacsonyabb szintű csoportosítás és ebben az esetben a vezetési rendet nem kellett folyamatosan változtatni, egyértelmű és átlátható maradt a vezetési lánc.

A legszembetűnőbb tapasztalat azonban – amely szintén nem mond ellent a szabályzatokban lefektetett elveknek – a tüzér alegységek lövész feladatokkal történő megbízása. Nem egy-két példáról van csupán szó, hanem, figyelembe véve a megjelent publikációkat, valamint a műveleti biztonság (Operational Security – OPSEC) előírásait általános eljárás lett az utolsó 5 évben a tüzerek többfunkciós feladat ellátása. Mindez természetesen csak felkészített, kiképzett állománnyal valósítható meg, amely ismerve a rendelkezésre álló technikai eszközök képességeit, hatékonyan képes ellátni a gépjárművel és anélkül történő járőrözési-, terület és útvonal ellenőrzési-, felderítési-biztosítási-, valamint alapvető támadó- és védelmi feladatokat, valamint képes a bekövetkezett váratlan eseményekre, akciókra hatékonyan reagálni. Mindez igaz az alapvetően nem harcoló beosztásban lévő erőkre is, tehát a logisztikai, és (törzs)támogató alegységek katonáinak is képesnek kell lennie az alaprendeltetésből adódó feladatokon kívül, a kiegészítő – lövész – feladatokat ellátni, mindemellett az alapfeladatok ellátási köre is kiszélesedett, hiszen a saját alegység támogatásán kívül nemcsak a felelősségi területen lévő saját és baráti erők, hanem a civil lakosság támogatásával is számolni kell. Mindez igazolja a humán erőforrás önálló kategóriaként történő aposztrofálását, hiszen a felkészítés, kiképzés idején a várható feladat függvényében igen is külön kell foglalkozni vele, kiváltképp egy olyan létszámában kicsi haderőben, mint amilyen a Magyar Honvédség.

Természetesen nem lehet követelmény, hogy a tüzér kötelékek felkészítése teljes mértékben eltolódjon a lövész (gyalogos) képzés irányába. Evidencia, hogy egy tüzéralegységnek mindenek előtt saját, alaprendeltetésből adódó feladatainak ellátására kell késznek lennie. Ez az a képesség, amit elsősorban elvár tőle a manőver erő parancsnoka. Elsősorban ezt a feladatrendszert kell maximális pontossággal és hatékonysággal ellátni, és ez az, amely predesztinálja az alegységeket és annak tagjait a további feladatok hasonló színvonalú teljesítésére. A műveleti területen lévő tüzéralegységeknek készen kell állnia a tüztámogatás megvalósítására minden körülmények között, de a helyzet, valamint a műveletek intenzitásának csökkenésével a tüzér alegységek képesek hatékonyan kivenni részüket a műveleti területen jelentkező teljes feladatrendszer teljesítéséből.

4. A MAGYAR TÜZÉRSÉG JÖVŐBENI FELADATAI ÉS KÉPESSÉGEI A BÉKETÁMOGATÓ MŰVELETEKBEN

Elemeztem a Magyar Honvédségben jelenleg rendelkezésre álló táborig és páncéltörő tüzérség meglévő erőit és eszközeit, melynek során megállapítottam, hogy nem áll rendelkezésre az ambíciószintet kielégíteni képes technikai és humán erőforrás, valamint a jelenlegi struktúra nem képes a kötelezettségeinknek megfelelő tűztámogatás biztosítására. Mindez azt jelenti, hogy feltétlenül szükséges megteremteni az új kihívásoknak megfelelő szervezeti kereteket, és azokat meg kell tölteni személyi állománnyal, valamint a kor színvonalának megfelelő technikai eszközökkel.

A lehetőségek figyelembe vételével megtettem javaslataimat annak érdekében, hogy a feladatrendszer, a várható alkalmazás környezetét, valamint a meghatározott célok elérésének képességét összefoglalva és elemezve meg lehessen kezdeni az érdemi munkát és a cselekvési változatok kidolgozása után a döntéshozók meg tudják hozni döntéseiket záros határidőn belül.

Miután áttekintettem a gyakorlati tapasztalatok fenntartásának és átadásának feltételeit, megállapítottam, hogy üteg szinten ezen feladatok megoldása lehetséges, de ettől magasabb szinten, valamint az ehhez a szinthez tartozó oktatási rendszerben fenn áll annak a veszélye, hogy a generációs rés tovább szélesedik. Ha nem történik meg a szükséges személyek kiválasztása és képzése – valamint ezzel párhuzamosan természetesen ugyanezen személyek motiválása – nem lesz meg azon gyakorlati tapasztalatokkal rendelkezők köre, akik a beosztás ellátása előtt felkészültek feladataik végrehajtására. Mindez azt jelenti, hogy meg kell lennie a tapasztalat nélkül beosztásba helyezett személyek beosztás közbeni felkészítési tervének, amely tovább fogja növelni a teljes műveleti képesség elérésének határidejét.

Elemeztem az elméleti tudás megtartásának és megszerzésének lehetőségeit, és a gyakorlati tapasztalatok vizsgálata során megállapított tényeket kiegészítettem azokkal az irányelvekkel, amelyek biztosíthatják az alkalmazható tudás megszerzésének és fenntartásának lehetőségét. A tudást, amely szükséges a feladatok magabiztos és szakszerű végrehajtásához célszerű a beosztásban történő kinevezés előtt megszerezni, melynek eljárását lehetséges összekapcsolni az előmeneteli rendszer működési feltételét biztosító oktatás és vizsga rendszerrel. Megállapítottam, hogy a jelenlegi aktív műveletek újabb ismeretek elsajátítását is megkövetelik, melyek mindenképpen integrálni szükséges a fent említett szervezett oktatás rendszerébe. Mindezen tudás megszerzése érdekében ki kell használnunk a nemzetközi oktatási központok által nyújtott lehetőségeket, nem mellőzve, illetve prioritását megtartva a nemzeti képzési lehetőségeknek. Mindezen tudáshalmazt folyamatosan tesztelni, pontosítani kell, amelynek színtere a hazai és nemzetközi gyakorlatok, valamint a missziós tevékenység, melynek során a felszínre kerülő tapasztalatok feldolgozásának igénye tovább erősödik.

Összességében megállapítottam, hogy a nemzeti és a szövetséges elvárásoknak egyaránt megfelelni tudó magyar haderő kialakításában továbbra is kiemelt helyet foglal el a tüztámogatás egyik alapvető elemét biztosító tüzér fegyvernem. Nemzeti sajátosságainkból adódóan a jövőben is egy minden követelménynek megfelelni képes, korszerű eszközökkel ellátott tüzérési rendszer kialakítása a cél, amely rendszeréből adódó képességeinél fogva integrált részét képezheti a csapatok automatizált vezetési rendszerének, továbbá a korszerű felderítő- és tűzrendszerének. A fent vázolt tüzérési rendszer a javasolt technikai eszközökkel alkalmassá válik arra, hogy a Magyar Honvédség komoly jelentőségű felajánlásokat tegyen szövetségi feladatok teljesítésében. A tüzérési rendszer alrendszerei blokkonként, kevés humánerőforrással, jelentős erőt képviselve alkalmazhatók a nemzetközi feladatokban.

Ezzel párhuzamosan szükségszerűnek látom, hogy lehetőleg HM HVK szinten jelenjen meg a Magyar Honvédség szervezetében egy-két, a tüztámogatásáért felelős olyan tüzér vezető személy (tüzérfőnök), aki összhaderőnemi szinten, jogilag támogatottan, egyszemélyben felelős a tüztámogatással, mint alaprendeltetéssel kapcsolatos feladatok tervezésére, szervezésére, koordinálására és ellenőrzésére. Személyén keresztül biztosított lenne az összhaderőnemi tüztámogatáshoz kapcsolódó, a nemzeti és szövetségi elvárásoknak megfelelő feladatok eredményes végrehajtása.

Elemelve a közelmúlt műveleti, valamint a jelenleg folyamatban lévő műveletek tapasztalatait megállapítottam, hogy mind az országvédelemben, mind a békefenntartó műveletekben kis erőkkel, nagy kiterjedésű területeket kell ellenőrzés alatt tartani. A korszerű tüzériség képességeivel a leggyorsabb és a leghatékonyabb reagáló erőt képezi a parancsnokok kezében. Éppen ezért a tüzériség további csökkentése minőségi ellensúlyozás nélkül „erőtlené” és védtelenné teszi a nemzeti manőver erőket is.

Figyelembe véve az ország teherbíró képességét rendkívül nehéz döntés lehetett a harci támogató alegységek működési körülményeinek szigorú keretek közé szorítása, de megmaradt a szakma tovább élésének lehetősége, megmaradt az esély egy középtávú felkészítés és anyagi támogatás megszerzése után a kor színvonalán lévő alegység és feladatrendszer megteremtéséhez.

Értékelve a jelenlegi biztonsági környezetet, várható feladatainkat, illetve megítélésünket a nemzetközi katona diplomáciában, arra a következtetésre jutottam, hogy szigorú köteletségünk a NATO követelményeinek való megfelelés, azonban nem szabad kihasználatlanul hagynunk azt a történelmi lehetőséget, hogy a jelenleg még rendszerben lévő állomány egy jelentős része ismeri az eltérő hadikultúrák által determinált harcászati eljárásokat, technikákat, metodikai fogásokat. Nem kétséges, hogy az alapvető vezérlő elvnek a NATO doktrínáiban meglévő alapelveknek kell lenniük, de azok a tapasztalatok, amelyek nem sértik az alapelveket hasznosíthatók maradnak és elfelejtésük, illetve mellőzésük saját értékünkéből von le jelentős hányadot. Kiváltképp igaz lehet mindez a tüzér fegyvernem alkalmazására, harcszolgálatára, főleg addig, amíg a technikai eszközeink is ennek az elvrendszernek a szellemében készültek. A nemzetközi gyakorlatok során eddig is bizonyítottuk, hogy más szövetséges tüzér alegységekkel

történt megmérettetés során csak technikai eszközeink technikai képessége szabott határt, és ennek ellenére a pontosság és a gyorsaság felkészítésünknek köszönhetően például szolgált. A megszerzett gyakorlati tapasztalatokat tehát szinten kell tartanunk, még akkor is ha a XXI. század informatikával átszőtt világában, a GPS mindennapi használata során megmosolyogtató a PUO-9Y tűzvezető műszer, a METEO 11, vagy az 1G17 girotájéoló. Képességek ezek – és az a sok más, ami egyébként nem tűnik nevetségesnek – amelyek elvesztése, illetve alapelveinek ismerete adhat számunkra magabiztosságot, illetve bármely más módszer adaptálásának képességét.

Értékelve a jelenlegi helyzetet arra a következtetésre jutottam, hogy úgy kell megtervezni középtávon a kiképzést és felkészítést, hogy tartalmazza a szakma fennmaradását, a meglévő képességek megtartását, ugyanakkor az új képességek gyakorlására is lehetőséget biztosítson, felhasználva a legfrissebb nemzetközi tapasztalatokat, követelményeket. Jelen kell lennie a fegyvernemnek a lehető legtöbb gyakorlaton, missziós és célfelkészítésen és magán a feladat végrehajtáson is, mert így érhető el az a kettős cél, miszerint a tapasztalatok, és a tűztámogatás szakmai megvalósításának felelőssége az őt megillető helyre kerül, illetve minden szintű parancsnok testközelből érezné a szakma hatékonyságát, fontosságát.

Azt gondolom, hogy ha nem tűzünk ki magunk elé elérendő és elérhető célokat, ha nem tudjuk és nem értünk egyet a megvalósítás hogyanjában, és végül ha nem dolgozik minden, magát tüzerként aposztrofált szakember a közös cél érdekében, akkor nem leszünk képesek meggyőzni a katonai és politikai felső vezetést létjogosultságunkról. Az előljárók leghatékonyabb meggyőzésének módja az eredmény, és a valóságtól nem elrugaszkodott, megvalósítható és finanszírozható tervek elkészítése.

Összegzett következtetések

A béketámogató műveletek olyan, többnemzetiségű, a hagyományos fegyveres küzdelemhez képest általában eltérő környezetben folyó műveletek, amelyek az ENSZ vagy EBESZ határozata alapján hajtanak végre diplomáciai és humanitárius eszközök, valamint katonai erő alkalmazásával, egy hosszabb távú politikai megoldás, illetve az adott körülmények között stabil, biztonságos állapot elérése, vagy a konfliktussal együtt járó megpróbáltatások enyhítése érdekében. A béketámogató műveletek során katonai erő is alkalmazásra kerülhet, azonban a háborúra jellemző széles körű katonai hadműveletek nélkül, melynek pontos, a tűz- és tűzérségi támogatásra jellemző karakterisztikáját a 2. fejezetben tárgyaltam.

A tábori tűzérség hatékonyan részt vesz a béketámogató műveletekben, képességei jelentős mértékben hozzájárulnak a küldetés sikeréhez. Rendszerjellemzőiből fakadóan rendelkezik a megfelelő parancsnoki struktúrával, melyet tovább erősít megbízható kommunikációs képessége. Jelentős szerepet vállal az optikai és technikai felderítési képességeivel az integrált felderítési rendszer működtetésében. Képes hatékony tűztámogatást biztosítani, illetve tűzcsapást mérni a nap 24 órájában, a műveleti terület teljes szélességében és mélységében, amelyet tovább erősít a nagy pontosságú lőszer

alkalmazásának lehetősége, és amely biztosítja az arányos, szükséges és elégséges válaszlépések realizálódását.

Doktori értekezésemben a tüzérség rendszerben való alkalmazását, azon belül a tüzérség békeműveletben való alkalmazási lehetőségét, szükségszerűségét és fejlesztésének lehetséges irányait, többcélú alkalmazási lehetőségében rejlő tartalékokat, valamint az alrendszerek lehetséges és elérhető fejlesztési lehetőségeit vizsgáltam meg, összekapcsolva a strukturális váltás szükségszerűségének igazolásával.

Megállapítottam, hogy a tábori tüzérség önmagában is hiteles elrettentést jelenthet, és megosztott irányzású tűzcsapásokkal megelőzhető a manőver erők harcbevételése, valamint a közelharccal járó kiszámíthatatlan veszteség, amely még hatékonyabban jelentkezik az erők megóvása (force protection) területén. Kutatásaim alapján a tábori tüzérség alkalmazása béketámogató műveletekben tehát nem hogy nem kérdés, hanem indokolt – természetesen szem előtt tartva a kialakult helyzetet – ugyanakkor nem szabad elfelejteni, hogy az előzőekben felsorolt szakmai képességeken túl a tábori tüzér alegységek, azok személyi állománya, valamint a nem a kifejezetten szűk értelemben vett harci technika hordozza magában az általános béketámogató műveletek feladat végrehajtási képességét is.

A kutatási eredmények összefoglalása

A prágai csúcs egyértelművé tette a szövetség területén kívül katonai műveletekre való alkalmasság követelményét, a biztonsági érdek határoktól távoli területeken történő megelőző jellegű védelmét. Hangsúlyozta a minőségi követelmények prioritását a nagy létszámú, de korlátozott képességű haderőstruktúrákkal szemben.

A tüzérség, amelyet néhány évvel ezelőtt lényegében a lövegeivel és löszereivel azonosítottak mára egy anyagokból, harceszközökből és harceljárásokból álló integrált rendszerre vált. Ugyanakkor a szkeptikusok el sem tudták képzelni a tüzérség megjelenését és hatékony bevetését béketámogató műveletek során, hiszen egyértelműen sztereotipizálták a mértéktelen, kontrolálatlan pusztítással és rombolással. A közelmúlt műveleti tapasztalatai élesen rációfoltak erre a téves tézisére, és bizonyították a fegyvernem többcélú alkalmazásának képességét. A jövőben a tüzérségnek emelnie kell a beavatkozásai teljesítményét és hatékonyságát a harcászati-technikai eljárások folyamatos javításával. Ezek során fel fogják használni a technikai fejlesztésekben és doktrinális fejlődésben bekövetkezett változás eredményeit, amelyet a tüzér rendszer realizált, az irányítás és ellenőrzés, a célfelderítés, a fegyverrendszerek, az automatizált tűzvezetés- és ellenőrzés, a logisztikai támogatás és az egyén képességei kihasználásának széles skáláján fog mozgóítani. A tüzérség hatékony alkalmazása tehát a tüzér rendszer összes elemének kiegyensúlyozott fejlesztését és azok rendszerbe helyezését jelenti, mivel a bármely szegmensben előforduló hiányosság jóvátehetetlenül rontja a rendszer egészének működését.

Új tudományos eredmények

1. Bizonyítottam a tüzér alegységek létjogosultságát és a tábori tüzérség megjelenésének szakmai szükségességét az országvédelmi feladatokon túl, a nemzetközi kötelezettségeinkből adódó szerepvállalás megvalósítása során.
2. Kategorizáltam a tábori tüzérség egészének és alrendszerének várható feladatait a nem háborús katonai műveletekben.
3. Igazoltam, hogy a tüzér fegyvernem jövőbeni fejlesztése során, figyelembe véve a rendszerszemlélet alapelveit és az ország teherbíró képességét, legfontosabb a felderítő alrendszer modernizációja.
4. Bizonyítottam, hogy a vizsgált ambíció szintek teljesítéséhez a Magyar Honvédség a tábori tüzérség vonatkozásában jelenleg nem rendelkezik a szükséges humán és technikai erőforrással.

Ajánlások

Az értekezés anyaga felhasználható a katonai tanintézetek tematikai programjában szereplő tüztámogatási, béketámogató műveletekkel foglalkozó témák elméleti megalapozásához.

Az értekezésben megfogalmazottak alapján létjogosultsága lenne a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemen a jövőben egy elméleti kiegészítő kutatások végzésével megbízott kutatói-, fejlesztői csoportnak. Javaslom továbbá az értekezésben megfogalmazottak tudományos konferencián, valamint parancsnoki továbbképzés keretei között történő megismertetését.

A NATO-ban alkalmazott korszerű tüztámogatási, tüzérségi támogatási feladatrendszerek, struktúrák bemutatása segíthet az összhaderőnemi gondolkodás tüztámogatási képességének és rendszerének kialakításában.

Kutatási eredmények gyakorlati felhasználása

A kutatási eredmények hozzá járulhatnak – egy változatként – a magyar tűz-, tüzérségi támogatási rendszer 2020-ig történő kialakításához, amelynek fő célja az ambíció szint eredményes elérése.

Alapját képezheti a tüzér alegységek nem kifejezetten szakmai feladatokra történő felkészítése tematikájának kidolgozásához.

A 21. század tüzér fegyvernemével foglalkozó kutatók és gyakorlati szakemberek együtt kell, hogy gondolkodjanak a tüzérség rendszerben történő alkalmazásának megvalósítása terén, amely létrehozása a hagyományos műveletekben és a békeműveletekben a közös szakmai jövő alapvető képességét jelentheti.

Befejezésül ezúton köszönöm meg a témavezetőmnek, a kollégáknak, a témában jártas szakembereknek és a barátoknak azt a segítséget, amellyel hozzájárultak doktori értekezésem elkészítéséhez.